

Kinematografie Třetí republiky

Přednáška FKS FF UK

ZS 2011/12

Termín: Út 10:50-14:00

Místnost: 429

Přednášející: Mgr. et MgA. Tereza Czesany Dvořáková, Ph. D.

Těsně poválečné období, někdy nazývané také Třetí republika (1945-1948), patří k nepochybným historickým mezníkům české (i slovenské) kinematografie. V tomto období došlo k zestátnění celého filmového průmyslu, radikální generační obměně i změně v samotné filmové tvorbě (žánry, témata, styl atd.). Všeobecně deklarovaný kulturní společenský příklon doleva, svrchovaná moc komunistů nad rezortem kultury, ale zároveň poměrně liberální přístup centralizující se dramaturgie a vstup významných osobností do rozhodovacích postí ve filmových studiích, to vše předurčovalo vývoj kinematografie Třetí republiky, kterou charakterizuje především její rozmanitost. Je zajímavé, jak málo je toto období v české filmové historické literatuře zmapováno.

Se studenty se pokusíme toto „bílé místo“ alespoň trochu naplnit.

Dílčí tematické okruhy:

- Znárodnění československé kinematografie,
- Vývoj filmového průmyslu v letech 1945 až 1948
- Centralizace dramaturgie
- Žánrový a stylový rozptyl, experimenty a zahraniční kontexty, politikum v ranně poválečném filmu, reflexe 2. světové války aj.
- Opožděná válečná generace a první generace FAMU
- „Zlatý věk“ českého animovaného filmu
- Systematický rozvoj krátkého filmu a dětského filmu
- Vznik slovenské hrané kinematografie
- Únor 1948 a jeho důsledky pro filmový průmysl

Výběr literatury k tématu:

Jaroslav Boček, *Kapitoly o filmu*. Praha: Orbis 1968.

Český hraný film III. 1945-1960. Praha: NFA 2001.

Aleš Danielis, Reflexe nabídky českých filmů v období znárodněné kinematografie. *Illuminace* 22, 2010, č. 3, s. 29-61.

Jak byl znárodněn čs. film (svědectví a dokumenty). *Film a doba* 11, 1965 [série rozhovorů s účastníky na pokračování].

Jiří Havelka, *Československé filmové hospodářství 1945-1946*. Praha: Čs. filmové nakladatelství 1947.

Jiří Havelka, *Čs. filmové hospodářství 1945-1950*. Praha: ČSFÚ 1970.

Ivan Klimeš, Stav čs. kinematografie po únoru 1948. *Illuminace* 15, 2003, č. 3, s. 97-98.

Ivan Klimeš, Za vizí centrálního řízení filmové tvorby. *Illuminace* 12, 2000, č. 4, s. 135-139.

Jan Lukeš (ed.), *Černobílý snář Elmara Kloše*. Praha: Národní filmový archiv, 2011.

Elmar Klos, S odstupem času. Viděno v kontextu historie... *Illuminace* 3, 1991, č. 2, s. 106-114.

Václav Macek, Jelena Paštéková, *Dejiny slovenskej kinematografie*. Martin: Osveta, 1997.

Jana Pávová, *Demagog ve službách strany. Portrét komunistického politika a ideologa Václava Kopeckého*. Praha: Ústav pro studium totalitních režimů, 2008.

Reorganizace filmové výroby po únoru 1948. *Illuminace* 15, č. 3 (51) (2003), s. 99-104.

Lukáš Skupa, Celý svět tleská zestátněnému filmu. *Illuminace* 21, 2009, č. 2, s. 60-75.

Bohumil Šmída, *Organizace československého filmového podnikání a filmové tvorby*, SPN-AMU, Praha 1985.

Pavel Taussig – Zdeněk Štábla, *Dějiny čs. kinematografie v datech a událostech 1945-1948*. Praha:

Československý filmový ústav, 1980.

Luboš Ptáček (ed.), *Panorama českého filmu*. Olomouc: Rubico 2000.

Jiří Purš: *Obnysy vývoje československé znárodněné kinematografie*. Praha: ČSFÚ 1985.

Periodika: Filmová práce, Filové noviny (Filmové zpravodajství, Filmové zprávy, Radostná práce, Věstník Československého filmu, Kino, Technické zprávy, Filmová okénka aj.).